

VERSLAG

van de ALGEMENE VERGADERING, te houden op woensdag 19 juni 2019 om 19.30 uur in de "Rehobothkerk", Dirk Staalweg 43, Ermelo

1. Opening door de voorzitter van het bestuur

Voorzitter Gerrit Noorman opent de vergadering. Hij spreekt dankbaarheid uit voor de betrokkenheid van de achterban. Hij leest uit Handelingen 2:32-39 en Romeinen 8:12-17. Geloven gaat niet alleen over de toekomst, maar het dienen van God gaat juist over nú. Liefde van God krijgen we vooral om in het heden naar elkaar om te zien.

We zingen GK 29:1, 2 en 3. Daarna gaat Gerrit Noorman voor in gebed en blikt hij terug op de regioavonden van het voorjaar 2019. VSE is blij met deze inspirerende avonden waarbij 100 kerken aanwezig waren. Vanavond nemen we besluiten over de voorstellen die mede met inbreng vanuit de regioavonden tot stand zijn gekomen.

2. Presentie, vaststelling agenda en ingekomen stukken

61 kerken zijn aanwezig. Er zijn geen formele ingekomen stukken, maar wel binnengekomen vragen. Deze zijn in de agenda verwerkt.

Een voorstel om bij punt 7 eerst over c. 'Indexatie' te praten en daarna a. en b. (in verband met de samenhang van die drie), wordt niet overgenomen. Het indexatiebeleid wordt vastgesteld op basis van de beslissingen rondom quotum en affinancieringstermijn zoals voorgesteld in het 5-jaren beleid. Daarom is gekozen voor deze volgorde. De agenda is daarmee vastgesteld.

3. Toelichting op herverkiezing bestuurslid

Het bestuur is dankbaar dat Arjen Tompkins zich beschikbaar stelt voor een nieuwe termijn. Aan de leden wordt gevraagd schriftelijk in te stemmen met zijn herbenoeming.

** invullen stembriefjes en benoeming stemcommissie **

In de stemcommissie nemen plaats David van Harten en Gert van der Veen. Zij tellen de uitgebrachte stemmen en maken deze aan het eind van de avond bekend.

4. Vaststellen verslag Algemene Vergadering 13 juni 2018

Er zijn geen opmerkingen of aanvullingen over het verslag van de vorige vergadering. Het verslag is daarmee vastgesteld.

5. Behandeling en vaststelling van

a. Jaarverslag 2018

b. Jaarrekening 2018

Arjen Tompkins licht het jaarverslag en de jaarrekening toe aan de hand van de kengetallen (terug te zien in jaarverslag en presentatie). Zowel het aantal kerkleden als aantal actieve predikanten daalt, tegenover een stijging van het aantal uitkeringen. Het dekkingspercentage bedraagt 50,4%.

Vragen en reacties

Vraag: Is het mogelijk volgend jaar een verklaring van de actuaris over de actuariële verplichtingen op te nemen? Deze valt immers niet onder de accountantsverklaring.

Reactie: Rapport en berekening is opgesteld door een actuariële bureau. Dit rapport is ter inzage en is ook door de accountant ingezien. Dit zou bij de jaarrekening gevoegd kunnen worden.

Suggesties: twee suggesties voor de jaarrekening volgend jaar:

1. Opnemen van een gevoeligheidsanalyse, waarin wordt aangegeven wat de effecten zijn van bijvoorbeeld rentewijziging, wijziging van AOW-leeftijd, CPI etc.

2. Mutatieoverzicht van het verloop van de voorziening tussen huidig en voorgaand jaar. Vergelijkbaar met wat ook pensioenfondsen opnemen in de verslaglegging.
Reactie: we noteren de suggesties en nemen deze mee.

Vraag: Is de 4% rente waar VSE meer rekent niet te optimistisch? Wanneer een ander percentage wordt gehanteerd, wat is dan het effect op het dekkingspercentage?
Reactie: VSE rekent met een langjarig gemiddelde op het beleggingsrendement. De 4% is het gemeten ervaringscijfer van VSE en is ook in de toekomstanalyse nog realistisch bevonden.

Vraag: Is eerst een toelichting op beleggingen te geven voordat alles goedgekeurd wordt? Heeft het verlies op beleggingen bij het bestuur geleid tot bezinning en/of herziening van beleid?
Reactie: Een presentatie zal daarover straks meer toelichting geven.

6. Dechargeverlening bestuur

De Algemene Vergadering verleent decharge aan het bestuur.

7. Vaststellen van:

a. Vijfjarenbeleid met quotum per 1 januari 2020

Gerrit Noorman geeft toelichting op het rapport vijfjarenbeleid en op de uitkomsten van de regioavonden. Gezien de snellere daling van het ledental van GKV-kerken dan ingeschat, en gezien de teruglopende geefbereidheid, is de noodzaak voor snellere affinanciering alleen maar groter geworden. Daarom is het voorstel om de affinancieringstermijn te verkorten van 20 naar 15 jaar en het quotum te verhogen van €54 naar €58. Op de regioavonden werd met een peiling duidelijk dat 85% het eens was met deze koers.

Helaas is recent ontdekt dat het actuarieel bureau een fout heeft gemaakt in de toepassing van de sterftetafel. Dit betreft het bestuur zeer. Het betreffende bureau heeft excuses aangeboden en heeft verzekerd dat in de nieuwe berekeningen geen foutieve gegevens meer aanwezig zijn. Door deze fout is de conclusie getrokken dat voor een affinancieringstermijn van 15 jaar het quotum verhoogd zou moeten worden naar €61. Omdat de leden hierop niet konden anticiperen stelt het bestuur nu voor om te blijven bij het quotum van €58, maar deze in de komende vijf jaren stapsgewijs naar €61 te brengen.

Vragen en reacties

Vraag: In onze werkshoprunde op de regioavond was men aanzienlijk minder enthousiast dan de 85% die u schetst. Ook werd gevraagd om achtergrond te geven bij het dalende zielental en de naderende fusie met de NGK. Deze uitleg is nog niet zichtbaar teruggekomen.

Reactie: Sneller inlopen van tekort helpt bij mogelijke fusie NGK, maar is niet de enige reden voor de quotumverhoging. Inderdaad was niet iedereen enthousiast in uw workshop. Maar over alle avonden heen lieten de peilingsformulieren zien dat 85% voor was. De achtergrondinformatie waar u om vroeg is verwerkt in de meest gestelde vragen in de notitie die vanavond besproken wordt.

Vraag: Tijdens onze regioavond werd gezegd dat emeritus-predikanten extra inkomsten moeten genereren om rond te komen. Predikanten bouwen ook geen vermogenspositie op. Waarom is het indexeringspercentage dan toch lager dan het gemiddelde?

Reactie: Dit punt komt later terug op de agenda.

Vraag: Wordt er ook over nagedacht om de huidige financiering in de toekomst ook gezamenlijk met de NGK te gaan dragen als fusiekerken?

Reactie: Dit is niet een actueel onderwerp maar ligt wel ter bespreking op tafel met het SKW en NGK.

Vraag: Waarom gaan we niet gelijk naar €61? Hoe eerder we van het tekort af zijn, hoe beter het is.

Reactie: Dit punt is binnen het bestuur uitvoerig besproken. Het is zoeken naar een balans tussen haalbaarheid voor kerken die het lastig vinden om de financiën rond te krijgen enerzijds en de noodzaak tot snellere opbouw anderzijds. Om die reden wordt een trapsgewijze verhoging naar €61 voorgesteld.

Vraag: Waarom wordt alleen naar de kerken gekeken voor financiering? Dragen de actieve predikanten niet bij?

Reactie: Momenteel dragen predikanten wel bij, maar is dit verrekend met het traktement. Dit punt ligt overigens wel ter heroverweging op de onderhandelingstafel met de NGK.

Vraag: De 85% die bij de regioavonden positief was, was positief over de €58. Er was toen nog geen sprake van €61 euro.

Reactie: Dat klopt inderdaad.

Stemming

Tegen het voorstel: 5

Onthouden van stemming: 0

Voor het voorstel: 56

Het voorstel is aangenomen.

VSE levert voorlichtingsmateriaal voor communicatie in de gemeentes.

b. Begroting 2020

Arjen Tompkins geeft een toelichting op de gepresenteerde begroting.

Vragen en reacties

Vraag: Wat betekent fictief aantal zielen?

Reactie: Dit gaat om bijzondere overeenkomsten met bijv. zendingsorganisaties. 'Fictieve zielen' is een rekenregel om voor een predikant die geen gemeentepredikant is, toch een reëel quotum in rekening te brengen.

Stemming

Geen tegenstemmen, geen onthoudingen.

De begroting is daarmee aangenomen.

c. Indexatie 2020 en verder

Gerrit Noorman geeft een toelichting op de indexatie. Aantal gemeentes hebben vragen gesteld voorafgaand aan de vergadering. Deze vragen worden vanavond besproken.

In de presentatie is te zien dat de indexatie zeer beperkt was in de afgelopen jaren.

Vandaag bespreken we: Indexatie komend jaar en indexatie in het nieuwe plan (2022-2027).

Zo willen we het ook in discussie en stemming brengen.

Voorstel indexatie komend jaar op basis van voorgaande vijfjarenbeleid: 1,01%.

Stemming

Tegen: 3

Onthoudingen: 0

Het voorstel is aangenomen.

Voorstel voor indexatie vanaf 2022.

Het voorstel sluit aan bij het voorgaande beleid. In de toelichting wordt aangegeven dat ook hierbij gezocht is naar een juiste balans. Enerzijds de noodzakelijke inhaalslag op financiering en anderzijds het niet tekort willen doen aan onze emeriti. Voorgesteld wordt, net als eerdere jaren, alleen te indexeren (met 50% van de inflatie) indien de financiële doelen zijn behaald.

Vragen en reacties

Vraag: Is het de bedoeling om bij goede jaren het 'tekort' aan indexatie te repareren?

Reactie: Nee, er wordt niet met terugwerkende kracht gecorrigeerd.

Vraag: U geeft aan dat emeriti mogelijk tekort komen. We beseffen met elkaar dat de inhaalslag van vier jaar noodzakelijk is. Maar moeten we de consequenties daarvan op emeriti afwentelen? Is het mogelijk dat het bestuur volgend jaar met een plan komt om hen tegemoet te komen?

Reactie: De suggestie wordt wellicht verkeerd gewekt dat emeriti in het algemeen tekort komen. Dat is niet wat we beschrijven. Sommige predikanten hebben het moeilijk en hebben de preekvergoeding echt nodig. Dit is echter geen signaal dat alle emeriti het moeilijk hebben. De hoogte van grondslagen en uitkeringen ligt op de onderhandelingstafel met de predikantenvereniging | CGMV en in de toekomst ook met de NGK. Indexering is slechts een klein deel van de uitkering. VSE oefent maar beperkte invloed uit met dit indexatiebeleid.

Opmerkingen: Kerk dankt het bestuur voor de goede en degelijke onderbouwing van de voorstellen. Het argument 'onmenselijk om geen indexatie toe te passen' is vooral een gevoelsargument. Zeker ook afgezet tegen kerkleden die hun pensioen niet geïndexeerd krijgen of waar zelfs met korten gedreigd wordt. Ook NGK-predikanten die bij PFZW zijn ondergebracht krijgen mogelijk ook te maken met het korten van hun uitkering. Dit zijn argumenten om juist geen indexatie toe te passen.

Reactie: Het bestuur geeft een korte samenvatting van de verschillen tussen GKv en NGK predikanten. NGK-predikanten krijgen een hogere emeritaatsuitkering. Triple-A bevestigt dit. De waarde van ouderdomspensioen ligt bij PFZW hoger dan bij VSE. VSE heeft echter een beter partnerpensioen. Het is dus zeker niet alleen een gevoelsargument. Verder is VSE niet met PFZW te vergelijken omdat pensioenfondsen een toezegging doen aan hun deelnemers. Deze toezegging doet VSE niet. VSE is een vermogensfonds en heeft alleen een relatie met kerken en niet met predikanten.

Stemming

Tegen: 5

Onthouding: 0

Het voorstel is aangenomen.

d. Wijziging overgangsregeling toekenning AOW-gat

David van Harten licht het aan de leden verzonden voorstel toe. Samengevat betreft het drie punten van aanscherping:

- De regeling wordt alleen toegepast bij echtgenoten die geen werk hebben;
- Heeft de echtgenote wel werk, dan wordt twee jaar terug gekeken wat het gemiddelde van het inkomen was;
- Wanneer een echtgenote stopt met werken in het kader van de AOW predikant, dan wordt geen uitkering voor het AOW-gat verstrekt.

Vragen en reacties

Vraag: Wat zijn de consequenties voor de VSE?

Reactie: dit is niet met zekerheid te zeggen omdat we geen zicht hebben op het inkomen van vrouwen. Bij een niet-werkende echtgenote kan het gaan over ca €10.000 per jaar per predikant.

Vraag: Overval je die predikanten hier niet mee die hun leven hebben ingericht rondom het stoppen van werken van de echtgenote bij AOW predikant? Kunnen we dit zomaar aanpassen?

Reactie: De overgangsregeling is in het leven geroepen om echtgenoten die niet werken (en daarmee ook de predikant) tegemoet te komen. Zo stond het ook uitdrukkelijk vermeld in de regeling. Het is echter niet de bedoeling dat de regeling wordt gebruikt om ontslag te kunnen nemen omdat de VSE dan uitkeert. Dit voornemen is aan de betreffende kerken tijdig te kennen gegeven. Er is geen reactie ontvangen waaruit blijkt dat predikanten hierdoor in moeilijkheden komen.

Opmerking tot slot: Het is een luxe-voorziening die de VSE hier biedt.

Stemming

Tegen: 0

Onthouding: 0

Het voorstel is aangenomen.

e. Wijziging uitkeringsreglement

David van Harten licht de voorgestelde wijzigingen toe.

Vragen en reacties*Vraag:* Art. 36 lid 4. Woord afgesloten moet 'gesloten' zijn. Staat ook in lid 1 en 2.*Inhoudelijke vraag:* hoe zit het met de predikant en zijn dienstbetrekking tot een andere rechtspersoon. Waarom is het zo geformuleerd?*Reactie:* een predikant die bij een andere rechtspersoon in dienst is, bouwt daar pensioen op.*Vraag:* Hoe zit het met een predikant die met een bijzondere opdracht verbonden is aan een gemeente als ZZP'er? Blijft die pensioen opbouwen bij de VSE?*Reactie:* Een predikant die een betrekking heeft anders dan gemeentepredikant en toch recht wil hebben op dekking van de VSE moet naar artikel B10 van de Kerkorde verbonden worden aan een gemeente. B10 bepaalt uiteindelijk of er bij een andere rechtspersoon wordt opgebouwd, of dat er met extra quotum van de kerk (met een bijzondere overeenkomst) wordt opgebouwd bij VSE.*Opmerking:* het lijkt nuttig dit punt duidelijker te verwoorden in het uitkeringsreglement.*Reactie:* we nemen de gegeven suggesties mee.**Stemming**

Tegen: 0

Onthouding: 0

Het voorstel is aangenomen.

f. Wijziging reglement in- en uitreden leden

Hans Staring licht de wijzigingen toe zoals vermeld in het voortel.

Vragen en reacties*Vraag:* is het niet hard om bij noodzakelijk opheffen een kerk geld te vragen terwijl vaak de financiële middelen beperkt zijn? |*Reactie:* We spreken tot nu toe niet met deze leden. Soms is daling van het ledental de aanleiding tot opheffen terwijl er nog wel sprake is van een pastorie, kerkgebouw of oude financiële buffer. We kunnen en willen dit geen harde eis maken, maar juist veel meer het gesprek aangaan.*Vraag:* Is het een idee om in de tekst op te nemen dat het gaat om het gezamenlijke tekort?*Zodat blijkt dat de solidariteit centraal staat**Reactie:* Het is goed mogelijk om, bij goedkeuring, volgend jaar nog een zin hierover toe te voegen.*Vraag:* Stel dat alle kerken ineens een afkoopsom zouden aanvragen, wat is dan het totaal van de opbrengst daarvan? Valt dat gelijk met het tekort of is het meer of minder?*Reactie:* Het zal dan minder dan het tekort zijn, omdat rekening wordt gehouden met het rendement dat op langere termijn wordt behaald. Wanneer dit rendement behaald wordt hebben we genoeg vermogen om te kunnen uitbetalen.*Vraag:* Wanneer een kerk het lidmaatschap opzegt moet de afkoopsom betaald worden.*Wanneer een kerk wordt opgeheven volgt er alleen een gesprek. Is dat dan niet een eenvoudige manier om onder de afkoopsom uit te komen?*

Reactie: Wanneer een kerk zich opheft zullen we idealiter voor de gemeenteleden die niet naar een andere Gkv-gemeente gaan de berekening toepassen. Daarnaast komt dan het gesprek over de beschikbare middelen omdat een opheffing vaak ook gepaard gaat met beperkte financiële middelen. Een kerk die het lidmaatschap opzegt zal het kerkverband daadwerkelijk verlaten en spreken we van een geheel andere situatie.

Vraag: Als het zo geformuleerd wordt kunnen kerken hun leden ook vragen om eerder te vertrekken, omdat het ze anders veel geld kan gaan kosten. Is het wellicht toch nog nodig om beter naar deze formulering te kijken? Suggestie is om bijvoorbeeld te rekenen met het gemiddeld aantal leden van de afgelopen drie jaar. Hiermee voorkom je dit soort calculerend gedrag.

Reactie: Dit mogelijk calculerend gedrag van kerken is moeilijk in een reglement te vatten. We nemen dit mee en komen dan na goedkeuring volgend jaar bij u terug.

Stemming

Tegen: 1

Onthouding: 1

Het voorstel is aangenomen.

8. Mededelingen relevante ontwikkelingen

Allereerst wordt medegedeeld dat de administratie van VSE is ondergebracht in AFAS. Bedragen van uitkeringen worden automatisch berekend. Alle kerken met een actieve gemeentepredikant ontvingen in juni een overzicht. Twee meeste gestelde vragen waren:

1. Het traktement klopt niet: Dat kan kloppen omdat dit het traktement betreft waarop de berekening gemaakt wordt (B20 grondslag), en dit is voor alle predikanten gelijk en dus veelal niet het traktement dat de predikant in werkelijkheid ontvangt.
2. Ik ontvang onterecht dit overzicht. Predikant is vertrokken naar een andere gemeente. Daarom de oproep om altijd aan SKW door te geven wanneer een predikant naar een andere gemeente gaat, hier haalt VSE haar informatie vandaan.

a. Verantwoording beleggingsbeleid

Willemien Dee en Herman van Dijk geven een toelichting op het beleggingsbeleid. In de afgelopen twee jaren is toegelicht dat rendementen fluctueren en dat er naast jaren met een positief rendement er ook jaren zullen zijn met een negatief rendement. Dat is gebeurd in 2018. Het negatief rendement is vooral in de laatste maanden van 2018 ontstaan. Echter zit VSE nog steeds op een gemiddeld rendement van 4% (terug te zien op de dia's van de presentatie). Dit verwachten we ook in de toekomst te kunnen behouden.

Verder gaven we aandacht aan alle voorgenomen beleidspunten. Dit betreft duurzaamheid, het beleggingsstatuut en de klankbordgroep. We zijn blij met deze positieve resultaten. Voor 2019 hebben wij als aandachtspunt een dashboard te ontwikkelen waarop we zien op welke risico's we kunnen anticiperen.

Vragen en reacties

Vraag: In vergelijking met pensioenfondsen is het rendement van de VSE-beleggingen over vorig jaar erg laag. Ik raad aan om hier nog eens goed naar te laten kijken door een externe partij.

Reactie: Pensioenfondsen beleggen met een heel ander bedrag en met een heel ander risicoprofiel. Wij beleggen met een gebalanceerd risicoprofiel en daarom zijn de resultaten niet te vergelijken met pensioenfondsen. Wanneer we het vergelijken met anderen die met een gebalanceerd profiel beleggen, zien we dat VSE een beter resultaat heeft geboekt. Iedere vijf jaar evalueren we het proces met de vermogensbeheerder, dit doen we echter niet ieder jaar opnieuw. Dit is ook vastgelegd in het beleggingsstatuut.

Vraag: Kunt u in de jaarrekening wat verder toelichting geven op de beleggingen, bijvoorbeeld in welke valuta en welke regio's er belegd is?

Reactie: Die informatie is beschikbaar en wij nemen uw suggestie mee.

b. Voortgang harmonisatie met de NGK

Gerrit Noorman doet verslag van het harmonisatieproces tot nu toe. De fusiegesprekken worden aan verschillende tafels gevoerd. Eén van die tafels gaat over de arbeidsvoorwaarden van de predikant en daar zit ook de VSE aan tafel. Beide partijen (NGK en GKv) hebben zich verdiept in de regeling van de ander. Deze inventarisatiefase wordt half augustus afgesloten en daarna worden verdere besluiten genomen. We komen hierover bij u terug.

Gevolgen nieuw pensioenakkoord

Het lijkt er sterk op dat de AOW-leeftijd minder snel gaat stijgen. Dit raakt ons direct, vooral op het gebied van de 29 predikanten die t/m 2023 met emeritaat gaan. Voor deze groep heeft het consequenties. Wij informeren u, zodra de wetgeving bekend is, wat dit voor u betekent. De vraag aan u als lid is om met uw betreffende predikanten in gesprek te gaan. Het betekent namelijk niet direct dat de predikant ook eerder moet stoppen. De predikant bouwt namelijk minder op wanneer hij eerder stopt.

Vragen en reacties

Vraag: In de nieuwe akkoorden wordt ook gesproken over verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor ZZP'ers. Zijn onze predikanten ook ZZP'ers en welk effect heeft dit voor VSE?

Reactie: Nee, predikanten zijn geen ZZP'er. Arbeidsongeschiktheid is ook bij VSE in eigen beheer geregeld. De wetgeving heeft daarin op dit moment nog geen consequenties voor ons.

Vraag: In een dia staat 'Eerder met emeritaat betekent minder ambtsjaren 'opbouw'; een lagere uitkering'. Dat begrijp ik niet want eerder werd er gezegd dat een predikant uitgekeerd wordt naar B20. Dan zou eerder of later stoppen toch niet moeten uitmaken?

Reactie: Er zijn drie aspecten van invloed bij de opbouw van emeritaatsuitkering: B20 als grondslagtraktament, het arbeidspercentage (deeltijd/volgtijd) en het aantal ambtsjaren. De formule van deze drie is dus bepalend voor de hoogte van de uitkering.

9. Herbenoeming bestuurslid en affreden leden Raad van Toezicht

De uitslag van de stemming voor herbenoeming van Arjen Tompkins. 61 stemmen uitgebracht, waarvan 60 voor en 1 blanco. Arjen is daarmee herbenoemd.

Namens de Raad van Toezicht neemt de voorzitter Marnix Holsappel afscheid van Elvin van den Hoek en Bettie Hoogsteen. Met een persoonlijke toelichting worden Bettie en Elvin van harte bedankt voor het vele werk dat zij deden in de Raad van Toezicht.

Vanwege de twee vacatures worden binnenkort gesprekken gevoerd met mogelijke kandidaten. VSE is nog steeds op zoek naar meer kandidaten. De leden worden opgeroepen om hiervoor namen te noemen of zelf beschikbaar te zijn.

10. Rondvraag en sluiting

Vraag: Kan de afkoopsom gepubliceerd worden zodat wij in de gemeente rekening kunnen houden met dit bedrag?

Reactie: Dit zullen we publiceren.

Er zijn verder geen punten voor de rondvraag.

De vergadering wordt afgesloten door het zingen van 'Samen in de Naam van Jezus', en met dankgebed.